

369**USTAWA**

z dnia 24 czerwca 1994 r.

o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady tworzenia, organizacji, działalności oraz zrzeszania się banków spółdzielczych, banków regionalnych zrzeszających banki spółdzielcze, zwanych dalej „bankami regionalnymi”, oraz banku krajowego zrzeszającego banki regionalne, zwanego dalej „bankiem krajowym”.

2. Ustawa określa również zasady restrukturyzacji banków spółdzielczych, zrzeszających się na podstawie niniejszej ustawy, oraz restrukturyzacji Banku Gospodarki Żywnościowej.

3. Przepisy ustawy nie mają zastosowania do banków spółdzielczych nie zrzeszonych, spełniających wymagania organizacyjne i kapitałowe obowiązujące przy tworzeniu banków, które są tworzone i działają na podstawie przepisów ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 359 oraz z 1993 r. Nr 6, poz. 29, Nr 28, poz. 127 i Nr 134, poz. 646).

Art. 2. 1. Bank spółdzielczy jest spółdzielnią, do której, w zakresie nie uregulowanym w niniejszej ustawie oraz w ustawie — Prawo bankowe, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 39, poz. 176, z 1986 r. Nr 39, poz. 192, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 3, poz. 12 i Nr 6, poz. 33, z 1990 r. Nr 6, poz. 36 i 37, Nr 14, poz. 87, z 1991 r. Nr 83, poz. 373, Nr 111, poz. 480 i Nr 115, poz. 496 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85).

2. Banki regionalne i bank krajowy są bankami działającymi w formie spółek akcyjnych i w zakresie nie uregulowanym niniejszą ustawą działają zgodnie z przepisami ustawy — Prawo bankowe.

Rozdział 2**Banki spółdzielcze**

Art. 3. Utworzenie banku spółdzielczego następuje, z zachowaniem trybu określonego przepisami ustaw — Prawo bankowe i Prawo spółdzielcze, za zgodą Prezesa Narodo-

wego Banku Polskiego, wydaną w porozumieniu z Ministrem Finansów, na wniosek założycieli.

Art. 4. Bank spółdzielczy prowadzi działalność na obszarze gminy, w której znajduje się jego siedziba, a za zgodą banku regionalnego — na obszarze regionu lub jego części.

Art. 5. 1. Banki spółdzielcze wykonują następujące czynności bankowe:

- 1) prowadzenie rachunków bankowych i przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych,
- 2) przyjmowanie i obsługę wkładów oszczędnościowych i lokat terminowych,
- 3) udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych osobom fizycznym, prawnym i jednostkom organizacyjnym nie mającym osobowości prawnej, zamieszkującym lub mającym siedzibę na obszarze działania banku spółdzielczego,
- 4) przyjmowanie poręczeń,
- 5) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 6) przyjmowanie i dokonywanie lokat terminowych w zrzeczającym je banku regionalnym, na warunkach określonych w umowie zrzeczenia,
- 7) wykonywanie operacji czekowych i dyskonta weksli.

2. Banki spółdzielcze mogą wykonywać inne niż wymienione w ust. 1 czynności bankowe, wyłącznie w imieniu i na rzecz banku regionalnego, w granicach udzielonych pełnomocnictw lub w imieniu własnym, na podstawie uzyskanego od banku regionalnego zezwolenia.

Art. 6. Banki spółdzielcze mogą, za zgodą banku regionalnego, z którym zawarły umowę zrzeczenia, uczestniczyć w podmiotach i przedsięwzięciach, o których mowa w art. 8 ustawy — Prawo bankowe.

Art. 7. 1. Każdy członek banku spółdzielczego obowiązany jest posiadać co najmniej jeden wniesiony udział. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut. Udzielenie kredytu lub pożyczki pieniężnej może być warunkowane w statucie banku koniecznością posiadania przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę udziałów w tym banku. Udziały te mogą być pokryte przez potrącenie odpowiedniej kwoty z otrzymanej pożyczki lub kredytu i nie mogą być wycofane przed terminem ich spłaty.

2. Za straty powstałe w banku spółdzielczym jego udziałowcy odpowiadają do wysokości posiadanych udziałów. Odpowiedzialność ta może zostać podniesiona w statucie banku do podwójnej wysokości wniesionych udziałów.

Art. 8. 1. Prezesa zarządu banku spółdzielczego powołuje i odwołuje rada nadzorcza banku, po zasięgnięciu opinii zarządu banku regionalnego, w którym bank spółdzielczy jest zrzeszony.

2. Pozostałych członków zarządu banku spółdzielczego powołuje i odwołuje rada nadzorcza na wniosek prezesa zarządu banku spółdzielczego.

3. Co najmniej dwóch członków zarządu, w tym prezes zarządu banku spółdzielczego, musi posiadać kwalifikacje

i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prowadzenia działalności banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać z bankiem w stosunku pracy.

Art. 9. 1. Rada nadzorcza banku spółdzielczego składa się co najmniej z pięciu osób będących członkami banku.

2. W radzie nadzorczej banku spółdzielczego udział pracowników będących członkami banku nie może przekroczyć 1/5 jej składu.

Art. 10. 1. W banku spółdzielczym działa, w charakterze organu opiniodawczego, komitet kredytowy.

2. Skład komitetu kredytowego oraz zasady jego działania określa rada nadzorcza banku spółdzielczego.

Art. 11. Oświadczenie woli, w zakresie udzielanych przez bank spółdzielczy kredytów i pożyczek, wymaga, dla swojej ważności, podpisania przez dwóch członków zarządu lub członka zarządu i pełnomocnika, działającego w zakresie umocowania.

Rozdział 3

Banki i zrzeczenia regionalne

Art. 12. 1. Banki spółdzielcze, z zastrzeżeniem art. 1 ust. 3, tworzą banki regionalne i są ich akcjonariuszami. Przystąpienie do banku regionalnego innego akcjonariusza wymaga zgody Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. Akcjonariuszowi banku regionalnego przysługuje na walnym zgromadzeniu jeden głos bez względu na liczbę posiadanych akcji. Akcjonariusze nie będący bankami spółdzielczymi nie wykonują prawa głosu z posiadanych akcji na walnym zgromadzeniu.

3. Banki spółdzielcze, będące akcjonariuszami banku regionalnego, są reprezentowane na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy tego banku przez członka rady nadzorczej nie będącego pracownikiem banku.

4. Radę banku regionalnego wybiera walne zgromadzenie akcjonariuszy spośród osób reprezentujących akcjonariuszy banku.

5. Prezesa zarządu banku regionalnego powołuje i odwołuje rada banku regionalnego, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego i prezesa banku krajowego. Pozostałych członków zarządu powołuje i odwołuje rada banku regionalnego.

Art. 13. 1. W celu koordynacji współpracy i zapewnienia wzajemnej pomocy w realizacji działalności statutowej banki spółdzielcze zawierają umowę zrzeczenia z bankiem, który utworzyły, zgodnie z art. 12 ust. 1, i który za zgodą Prezesa Narodowego Banku Polskiego pełni funkcję banku regionalnego.

2. Siedziby banków regionalnych ustanawia się w: Bydgoszczy, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Poznaniu, Rzeszowie, Warszawie i Wrocławiu.

3. Po zbyciu akcji banku krajowego przez Skarb Państwa banki regionalne mogą się łączyć, zmienić swoje siedziby i swój obszar terytorialny.

4. Z zastrzeżeniem art. 31 ust. 1, w każdym z regionów działa jeden bank regionalny.

5. Bank spółdzielczy może być zrzeszony tylko w tym banku regionalnym, którego siedziba znajduje się w tym samym regionie co siedziba banku spółdzielczego.

6. Przepis ust. 5 nie dotyczy tych banków spółdzielczych, które w dniu 1 czerwca 1994 r. były i nadal pozostają w zrzeszeniu Gospodarczego Banku Wielkopolskiego SA w Poznaniu, Banku Unii Gospodarczej SA w Warszawie i Gospodarczego Banku Południowo-Zachodniego SA we Wrocławiu i wyrażą wolę pozostania w tych strukturach.

Art. 14. 1. Kompetencje koordynacyjne banku regionalnego wobec zrzeszonych banków spółdzielczych oraz zasady zarządzania środkami finansowymi określa niniejsza ustawa oraz umowa zrzeszenia.

2. Prezes zarządu banku krajowego, w uzgodnieniu z prezesami zarządów banków regionalnych, opracuje wzór umowy zrzeszenia regionalnego, który podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów. Prezes Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, zatwierdzając wzór umowy, określi, które z jej postanowień mają charakter obligatoryjny.

Art. 15. 1. Bank regionalny wykonuje czynności bankowe, określone w ustawie — Prawo bankowe, w zakresie ustalonym w decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. Bank regionalny oprócz czynności bankowych, o których mowa w ust. 1:

- 1) reprezentuje zrzeszone banki spółdzielcze na zewnątrz w sprawach wynikających z umowy zrzeszenia,
- 2) prowadzi rachunki bieżące i rachunki rezerw obowiązkowych zrzeszonych banków spółdzielczych, przeprowadza rozliczenia międzybankowe oraz operacje finansowe na rzecz tych banków,
- 3) udziela, zaciąga i obsługuje pożyczki pieniężne i kredyty w imieniu i na rzecz banku krajowego,
- 4) udostępnia zrzeszonym bankom spółdzielczym środki finansowe, niezbędne do zapewnienia ich płynności płatniczej,
- 5) nalicza i odprowadza za pośrednictwem banku krajowego rezerwy obowiązkowe zrzeszenia regionalnego,
- 6) wypełnia obowiązki informacyjne za zrzeszone banki spółdzielcze wobec banku krajowego i Narodowego Banku Polskiego,
- 7) kontroluje zgodność działalności zrzeszonych banków spółdzielczych z prawem, statutami i umową zrzeszenia,
- 8) w uzasadnionych przypadkach występuje do Prezesa Narodowego Banku Polskiego o zastosowanie środków przewidzianych w art. 101 ustawy — Prawo bankowe,
- 9) zapewnia organizację obsługi prawnej zrzeszonych banków spółdzielczych,
- 10) wykonuje inne czynności przewidziane w umowie zrzeszenia.

3. Bank regionalny może udzielać pożyczek i kredytów krótko-, średnio- i długoterminowych, gwarancji i poręczeń członkom banków spółdzielczych i klientom wyłącznie po uzyskaniu pozytywnej opinii komitetu kredytowego banku spółdzielczego. Bank regionalny może nie udzielić pożyczki, kredytu, gwarancji lub poręczenia mimo pozytywnej opinii komitetu kredytowego, jeżeli uzna, że ryzyko bankowe z nimi związane jest zbyt duże i może narazić bank regionalny na straty.

4. Bank regionalny wykonuje, w stosunku do zrzeszonych banków spółdzielczych, czynności nadzoru bankowego w zakresie upoważnienia udzielonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z prezesem zarządu banku krajowego.

Art. 16. 1. Prezesi zarządów banków spółdzielczych zrzeszonych w banku regionalnym wybierają spośród siebie radę zrzeszenia o charakterze opiniotwórczo-doradczym, której przewodniczy prezes zarządu banku regionalnego.

2. Szczegółowy zakres kompetencji, tryb powoływania, odwoływania i funkcjonowania rady określa umowa zrzeszenia oraz statut banku regionalnego.

Art. 17. 1. W banku regionalnym działa, w charakterze organu opiniotwórczego, komitet kredytowy.

2. Skład komitetu kredytowego oraz zasady jego działania określa rada banku regionalnego.

Rozdział 4

Bank krajowy i zrzeszenie krajowe

Art. 18. 1. Akcjonariuszami banku krajowego są banki regionalne i Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Finansów.

2. Akcjonariuszami banku krajowego mogą zostać również międzynarodowe organizacje finansowe oraz krajowe lub zagraniczne osoby prawne.

3. Akcjonariuszowi banku krajowego przysługuje na walnym zgromadzeniu jeden głos z każdej posiadanej akcji, z wyjątkiem akcjonariuszy, o których mowa w ust. 2, którym nie przysługuje prawo głosu na walnym zgromadzeniu.

Art. 19. 1. Banki regionalne zawierają umowę zrzeszenia z bankiem krajowym (zrzeszenie krajowe).

2. Kompetencje koordynacyjne banku krajowego wobec zrzeszonych banków regionalnych oraz zasady zarządzania środkami finansowymi określa niniejsza ustawa i umowa zrzeszenia.

3. Prezes zarządu banku krajowego, po konsultacji z przedstawicielami organizacji zrzeszających banki spółdzielcze, opracuje projekt umowy zrzeszenia krajowego, który podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 20. 1. Prezesi zarządów banków regionalnych zrzeszonych w banku krajowym tworzą radę zrzeszenia o charakterze opiniotwórczo-doradczym, której przewodniczy prezes zarządu banku krajowego.

2. Zakres kompetencji i tryb działania rady określa umowa zrzeczenia oraz statut banku krajowego.

Art. 21. 1. Bank krajowy wykonuje swoje funkcje w interesie krajowej grupy banków spółdzielczych, o której mowa w art. 27 ust. 1, w sposób nie konkurujący z bankami regionalnymi.

2. Bank krajowy może wykonywać czynności bankowe w zakresie przewidzianym w jego statucie.

3. Szczegółowe zasady wykonywania zadań przez bank krajowy określa statut banku i umowa zrzeczenia.

Art. 22. 1. Bank krajowy, kierując się interesem zrzeszonych banków regionalnych, prowadzi działalność na rzecz banków zrzeszonych oraz zapewnia jednolitość działania zrzeszeń regionalnych, a w szczególności:

- 1) zapewnia stabilność struktury bankowej i płynność płatniczą zrzeszonym bankom regionalnym oraz zrzeszonym w nich bankom spółdzielczym na zasadach określonych w umowach zrzeczenia,
- 2) prowadzi rachunki bieżące i rachunki rezerw obowiązkowych zrzeszonych banków regionalnych i przeprowadza rozliczenia międzybankowe tych banków; rozliczenia międzybankowe mogą być przeprowadzane przez banki regionalne według zasad określonych w umowie zrzeczenia z bankiem krajowym,
- 3) w imieniu zrzeczenia krajowego dokonuje lokat i pozyskuje środki finansowe na rynkach pieniężnych krajowych i zagranicznych,
- 4) otwiera placówki zagraniczne banku krajowego i dokonuje międzynarodowych operacji finansowych,
- 5) rozwija działalność komercyjną zrzeczenia przez określanie preferowanych produktów bankowych, reklamę, marketing i analizy ekonomiczne,
- 6) opacowuje dla zrzeczenia procedury bankowe, systemy informatyczne i sieć telekomunikacyjną,
- 7) kontroluje sytuację finansową zrzeszonych banków regionalnych,
- 8) odprowadza rezerwy obowiązkowe za zrzeszone banki regionalne do Narodowego Banku Polskiego,
- 9) organizuje system szkoleń zawodowych kadry pracowniczey zatrudnionej w zrzeszonych bankach regionalnych oraz bankach spółdzielczych,
- 10) reprezentuje zrzeszone banki wobec władz polskich i międzynarodowych instytucji finansowych,
- 11) zaciąga kredyt refinansowy w Narodowym Banku Polskim na rzecz banków zrzeszonych.

2. Bank krajowy wykonuje funkcje nadzoru bankowego w stosunku do banków regionalnych, w granicach upoważnienia udzielonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Rozdział 5

Gospodarka finansowa

Art. 23. 1. Banki spółdzielcze, z zastrzeżeniem ust. 3, posiadają fundusze własne składające się z funduszy: udziałowego, zasobowego, rezerwowego oraz innych funduszy

określonych w statucie.

2. Bank spółdzielczy sporządza sprawozdania finansowe (bilans oraz rachunek zysków i strat) zgodnie z zasadami określonymi przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

3. Kapitał banku regionalnego składa się z:

- 1) kapitału akcyjnego, przy czym wysokość wpłat akcjonariuszy nie może być niższa, w dniu wpisania banku do rejestru handlowego, niż 1/4 wymaganego kapitału własnego banku, określonego ustawą — Prawo bankowe, z uwzględnieniem wkładów niepieniężnych wniesionych zgodnie z art. 30 ust. 6; termin wpłacenia pozostałej części kapitału akcyjnego określa statut,
- 2) kapitału zapasowego, tworzonego z zysku netto oraz innych źródeł wynikających z innych przepisów,
- 3) kapitału rezerwowego.

4. Bank regionalny sporządza zbiorcze (skonsolidowane) sprawozdanie finansowe, które obejmuje jednostkowe sprawozdania finansowe zrzeszonych w nim banków spółdzielczych i sprawozdanie finansowe banku regionalnego.

5. Zasady podziału zbiorczego wyniku finansowego banku regionalnego między banki spółdzielcze określa uchwała walnego zgromadzenia uwzględniająca udział poszczególnych banków spółdzielczych w tworzeniu tego wyniku.

6. Szczegółowe zasady sporządzania zbiorczego (skonsolidowanego) sprawozdania finansowego zrzeczenia regionalnego określi, na wniosek prezesa zarządu banku krajowego, Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 24. 1. Bieżąca płynność płatnicza każdego uczestnika zrzeczenia regionalnego jest gwarantowana przez wszystkich pozostałych jego uczestników.

2. W okresie nie dłuższym niż do dnia 31 grudnia 1995 r. ryzyko wynikające z tytułu wierzytelności i zobowiązań zaciąganych przez banki należące do zrzeczenia regionalnego ponoszą indywidualnie jego wszyscy uczestnicy.

3. Odpowiedzialność solidarną uczestnicy zrzeczenia ponoszą od dnia konsolidacji sprawozdań finansowych.

4. Zarząd banku regionalnego może wystąpić z wnioskiem do Prezesa Narodowego Banku Polskiego i Ministra Finansów o przedłużenie terminu, o którym mowa w ust. 2.

Art. 25. 1. Przewidziane przez ustawę — Prawo bankowe normy i granice, a w szczególności granice koncentracji kredytów i innych wierzytelności, normy płynności, normy dotyczące pokrycia funduszami własnymi aktywów banku oraz normy dopuszczalnego ryzyka w działalności banku, ustalone są z dniem konsolidacji, o której mowa w art. 24 ust. 3, łącznie dla wszystkich banków zrzeczenia regionalnego na podstawie zbiorczych (skonsolidowanych) sprawozdań zrzeczenia.

2. W okresie przewidzianym w art. 24 ust. 2 i 4 normy i granice, o których mowa w ust. 1, obowiązują indywidualnie dla każdego z banków zrzeczenia regionalnego.

Art. 26. 1. Bank regionalny jest podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych, należnego od dochodu stanowiącego sumę dochodów (strat) banku regionalnego i banków spółdzielczych wchodzących w skład zrzeszenia regionalnego.

2. Bank regionalny i banki spółdzielcze, o których mowa w ust. 1, ustalają dochód (stratę) zgodnie z ustawą z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 163); przepis art. 28 tej ustawy stosuje się odpowiednio.

3. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do opodatkowania dochodów uzyskanych począwszy od dnia konsolidacji sprawozdań finansowych.

Art. 27. 1. Bank krajowy, banki regionalne oraz zrzeszone w bankach regionalnych banki spółdzielcze stanowią krajową grupę banków spółdzielczych.

2. Gospodarka finansowa krajowej grupy banków spółdzielczych odbywa się z zachowaniem następujących zasad:

- 1) środki finansowe krótkoterminowe, zdeponowane w bankach spółdzielczych, bankach regionalnych i banku krajowym na okresy krótsze niż dwa lata, mogą być przeznaczane na kredyty i pożyczki krótkoterminowe o terminach zapadalności krótszych niż dwa lata,
- 2) środki finansowe zdeponowane w bankach spółdzielczych i bankach regionalnych na okresy dłuższe niż dwa lata mogą być przeznaczane na średnio- i długoterminowe pożyczki pieniężne lub kredyty o terminach zapadalności powyżej dwóch lat; środkami tymi, z zastrzeżeniem pkt 4 lit. a), zarządza bank regionalny. Środki finansowe zdeponowane w bankach spółdzielczych i bankach regionalnych na terminy zapadalności powyżej dwóch lat mogą być także przeznaczane na pożyczki krótkoterminowe,
- 3) nadwyżki krótkoterminowych środków finansowych banki regionalne lokują w banku krajowym,
- 4) środki zrzeszenia krajowego, którymi zarządza bank krajowy, składają się z:
 - a) trzech czwartych sumy środków finansowych zdeponowanych w bankach regionalnych na okresy powyżej dwóch lat,
 - b) nadwyżek krótkoterminowych środków finansowych banków regionalnych, obowiązkowo deponowanych w banku krajowym,
 - c) środków finansowych pochodzących z pożyczek i kredytów udzielonych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz z emisji obligacji gwarantowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski,
 - d) środków pochodzących z pożyczek i kredytów zaciągniętych na rynku pieniężnym,
 - e) środków finansowych pochodzących z innych operacji banku krajowego,
- 5) środki, o których mowa w pkt 4, są wykorzystywane w celu udzielania pożyczek i kredytów przez banki regionalne i bank krajowy,

6) środki, o których mowa w pkt 4 lit. a) i b), służą zabezpieczeniu płynności płatniczej zrzeszonych w banku krajowym banków regionalnych, a nadwyżki po zabezpieczeniu płynności płatniczej zrzeszonych banków są lokowane przez bank krajowy w sposób zapewniający ich bezpieczeństwo i rentowność.

3. Środki finansowe krajowej grupy banków spółdzielczych są rozliczane wewnątrz tej grupy po cenach międzybankowego rynku pieniężnego.

4. Rada banku krajowego, po zasięgnięciu opinii rady zrzeszenia, określa strategię rozwojową i warunki wykorzystywania środków, o których mowa w ust. 2 pkt 4.

Art. 28. 1. Osoby będące członkami zarządów lub rad nadzorczych banków spółdzielczych, zarządów lub rad banków regionalnych i banku krajowego, jak też osoby zajmujące stanowiska kierownicze w tych bankach — nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi.

2. Osoby będące członkami zarządu, o których mowa w ust. 1, nie mogą uczestniczyć w innych podmiotach gospodarczych jako właściciele, wspólnicy, członkowie organów bądź opłacani doradcy, jeśli podmioty te są klientami banku.

3. Przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze rozumie się pracowników podlegających bezpośrednio członkom zarządu, w szczególności osoby zajmujące stanowisko głównego księgowego, radcy prawnego i kierownika oddziału.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe

Art. 29. 1. Bank Gospodarki Żywnościowej zostaje przekształcony, z mocy niniejszej ustawy, w okresie 30 dni od dnia jej wejścia w życie, w bank w formie spółki akcyjnej, działający pod firmą „Bank Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna” z siedzibą w Warszawie, zwany dalej w skrócie „BGŻ SA”, której akcjonariuszami są banki spółdzielcze i Skarb Państwa.

2. BGŻ SA pełni funkcję banku krajowego.

3. Fundusz udziałowy Banku Gospodarki Żywnościowej, pomniejszony o:

- 1) udziały banków spółdzielczych, które w terminie 15 dni od dnia wejścia w życie ustawy nie wyrażą woli uczestniczenia w BGŻ SA w charakterze akcjonariuszy,
- 2) udziały banków spółdzielczych, które po dniu 19 grudnia 1991 r. wystąpiły z państwowo-spółdzielczego Banku Gospodarki Żywnościowej, zostały zeń wykluczone lub wykreślone z rejestru członków

— staje się kapitałem akcyjnym BGŻ SA.

4. Udziały banków spółdzielczych, które nie wyraziły woli uczestniczenia w spółce BGŻ SA, oraz udziały banków spółdzielczych, które po dniu 19 grudnia 1991 r. wystąpiły z Banku Gospodarki Żywnościowej, zostały zeń wykluczone lub wykreślone z rejestru członków, podlegają zwrotowi w terminie do dnia 30 listopada 1994 r. Wobec tych udziałów

nie stosuje się ograniczeń wynikających z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1991 r. Nr 83, poz. 373 oraz z 1992 r. Nr 18, poz. 74 i Nr 80, poz. 406).

5. Udziały w państwowo-spółdzielczym Banku Gospodarki Żywnościowej będące własnością banków spółdzielczych i Skarbu Państwa w dniu przekształcenia zostają, z mocy niniejszej ustawy, zamienione na akcje banków spółdzielczych i Skarbu Państwa w BGŻ SA w taki sposób, że dotychczasowi posiadacze udziałów o określonej wartości nominalnej, stanowiących określony ułamek funduszu udziałowego banku państwowo-spółdzielczego, stają się posiadaczami akcji o takiej samej wartości nominalnej i stanowiących taki sam ułamek kapitału akcyjnego. Liczbę i wartość nominalną akcji BGŻ SA, stanowiących własność poszczególnych banków spółdzielczych i Skarbu Państwa, określa statut spółki.

6. Z dniem przekształcenia fundusz zasobowy Banku Gospodarki Żywnościowej staje się kapitałem zapasowym BGŻ SA. Pozostałe fundusze Banku Gospodarki Żywnościowej stają się kapitałami BGŻ SA, stosownie do postanowień jego statutu.

7. BGŻ SA przejmuje obowiązki w zakresie administrowania scentralizowanymi funduszami banków spółdzielczych w państwowo-spółdzielczym Banku Gospodarki Żywnościowej do czasu podjęcia decyzji o zagospodarowaniu tych funduszy przez ich właścicieli.

8. Bilans zamknięcia państwowo-spółdzielczego Banku Gospodarki Żywnościowej staje się bilansem otwarcia BGŻ SA.

9. Minister Finansów, po uzgodnieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, powoła pierwszy zarząd i pierwszą radę banku BGŻ SA oraz nada statut temu bankowi. Minister Finansów wykonuje wszelkie uprawnienia walnego zgromadzenia przez 6 miesięcy od dnia wpisu spółki do rejestru handlowego.

10. W skład pierwszej rady banku Minister Finansów powoła czterech przedstawicieli banków regionalnych wybranych przez przewodniczących rad banków regionalnych zrzeszonych w BGŻ SA. W przypadku niedokonania wyboru przedstawicieli banków regionalnych, rada banku działa w składzie powołanym przez Ministra Finansów.

11. W zakresie nie uregulowanym niniejszą ustawą do przekształcenia Banku Gospodarki Żywnościowej mają zastosowanie przepisy ustawy — Prawo bankowe.

12. Zarząd banku, powołany w trybie określonym w ust. 9, dokona rejestracji spółki we właściwym sądzie rejestrowym.

13. Do czasu przekształcenia Bank Gospodarki Żywnościowej działa na podstawie dotychczasowych przepisów, a do dnia powołania rady banku i zarządu BGŻ SA uprawnienia swoje wykonuje dotychczasowy zarząd oraz Rada Krajowa Banku Gospodarki Żywnościowej.

Art. 30. 1. Banki spółdzielcze, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 6, nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, utworzą banki regionalne w formie spółek akcyjnych.

2. Granice regionów określą grupy założycielskie nowo powstających banków regionalnych oraz rady istniejących banków regionalnych, w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego i Ministrem Finansów.

3. Jeżeli w terminie do dnia 31 października 1994 r. nie zostaną ustalone granice regionów, o których mowa w ust. 2, granice te określi Prezes Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, do dnia 30 listopada 1994 r.

4. Prezes Zarządu BGŻ SA powoła pełnomocników, których zadaniem będzie pomoc w organizacji banków regionalnych.

5. Prezes zarządu banku regionalnego, powołany w trybie art. 12 ust. 5, dokona rejestracji spółki we właściwym sądzie rejestrowym.

6. Przy tworzeniu banków regionalnych wykorzystana będzie część majątku BGŻ SA wniesiona w formie wkładów niepieniężnych.

7. Prezes Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, na wniosek Prezesa Zarządu BGŻ SA, nada pierwsze statuty nowo utworzonym bankom regionalnym.

Art. 31. 1. Gospodarczy Bank Wielkopolski SA w Poznaniu, Bank Unii Gospodarczej SA w Warszawie oraz Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni SA we Wrocławiu mogą zrzeszyć się w banku krajowym nie później niż do dnia 31 października 1994 r., stając się bankami regionalnymi zrzeszającymi banki spółdzielcze w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy.

2. Banki, o których mowa w ust. 1, w przypadku przystąpienia do zrzeszenia krajowego dostosują swoje statuty i zasady działalności do przepisów niniejszej ustawy nie później niż w terminie do dnia 31 grudnia 1994 r., skład akcjonariuszy zaś — do dnia 31 grudnia 1995 r.

Art. 32. 1. Banki spółdzielcze, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, zawrą do dnia 31 grudnia 1994 r. umowy zrzeszenia z właściwymi miejscowo bankami regionalnymi.

2. Banki spółdzielcze, o których mowa w ust. 1, w terminie do dnia 31 grudnia 1994 r. dostosują swoje statuty do wymogów określonych przepisami niniejszej ustawy.

3. Banki regionalne zawrą do dnia 31 grudnia 1994 r. umowę zrzeszenia z bankiem krajowym.

Art. 33. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki przekazania przez BGŻ SA majątku bankom regionalnym.

Art. 34. 1. Konsolidacja sprawozdań finansowych banków spółdzielczych i banków regionalnych, o której mowa w art. 23, nastąpi nie później niż do dnia 31 grudnia 1995 r. Zbiorcze (skonsolidowane) sprawozdanie finansowe

sporządzane jest na podstawie sprawozdań finansowych banków spółdzielczych i banków regionalnych.

2. Na wniosek banku regionalnego Prezes Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, może wyrazić zgodę na przesunięcie terminu, o którym mowa w ust. 1.

3. Zobowiązania pozabilansowe zrzeszonych banków spółdzielczych, w szczególności udzielone poręczenia i gwarancje, przechodzą — z mocy prawa — na banki regionalne z dniem konsolidacji.

4. Zobowiązania pozabilansowe, nie ujawnione w ewidencji banku, wygasają — z mocy prawa — w przypadku niezgłoszenia ich bankom spółdzielczym przez beneficjentów, w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 35. 1. Banki spółdzielcze tworzą związek rewizyjny.

2. Przynależność banków spółdzielczych do związku rewizyjnego jest obowiązkowa.

Art. 36. Akcje BGŻ SA stanowiące, zgodnie z art. 29 ust. 5 niniejszej ustawy, własność banków spółdzielczych stają się — z mocy prawa — akcjami banków regionalnych z dniem ich wpisania do rejestru handlowego, w zamian za przydzielone bankom spółdzielczym akcje tych banków regionalnych.

Art. 37. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2, akcje BGŻ SA, stanowiące własność Skarbu Państwa, zostają postawione do zbycia przez organ reprezentujący Skarb Państwa, w terminie nie dłuższym niż pięć lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, tym zrzeszonym w BGŻ SA bankom regionalnym, które zwiększą swoje fundusze własne, w odpowiedniej proporcji do rozmiaru tego zwiększenia.

2. Postawienie do zbycia akcji, o których mowa w ust. 1, nastąpi pod warunkiem osiągnięcia przez BGŻ SA 8%, przez bank regionalny zaś 6% pokrycia funduszami własnymi aktywów banku ważonych ryzykiem, zgodnie z normą ustaloną przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 100 ust. 5 pkt 1 ustawy — Prawo bankowe.

Art. 38. 1. BGŻ SA i banki regionalne utworzą do dnia 31 grudnia 1995 r. wspólny fundusz gwarancyjny w celu udzielania zwrotnej pomocy finansowej zrzeszonym bankom spółdzielczym i bankom regionalnym.

2. Fundusz gwarancyjny tworzony jest z corocznych wpłat banków regionalnych i BGŻ SA w wysokości nie przekraczającej 5% podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym. Wpłaty te pomniejszają podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym.

Art. 39. 1. W terminie miesiąca od zarejestrowania BGŻ SA Minister Finansów przekaze — w imieniu Skarbu Państwa — BGŻ SA obligacje restrukturyzacyjne, zgodnie z przepisami ustawy budżetowej na rok 1994 z dnia 25 marca 1994 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 209), z przeznaczeniem na zwiększenie funduszy własnych i rezerw.

2. Część obligacji restrukturyzacyjnych przekazanych przez Ministra Finansów do BGŻ SA, na podstawie art. 5 ustawy budżetowej na rok 1994, zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 5 ustawy z dnia 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 18, poz. 82), zostanie przekazana przez BGŻ SA zrzeszonym bankom regionalnym na restrukturyzację wierzytelności zrzeszonych w nich banków spółdzielczych, w trybie i zakresie określonym przez Ministra Finansów. Minister Finansów, na wniosek Prezesa Zarządu BGŻ SA, określi, w drodze rozporządzenia, proporcje podziału tych środków.

3. Do banków, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków, z tym że wobec banków regionalnych powstałych na bazie majątku BGŻ SA nie ma zastosowania przepis art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy.

4. Na cele restrukturyzacji banków spółdzielczych i regionalnych, o których mowa w art. 12 ust. 1, przekazana będzie część środków, w ramach kwot przewidzianych w założeniach polityki pieniężnej na rok 1994, na sanowanie banków.

5. Na cele, o których mowa w ust. 4, mogą być wykorzystane środki zewnętrzne, w tym przewidziane w porozumieniach międzynarodowych.

6. BGŻ SA i banki regionalne utworzą do dnia 31 grudnia 1995 r. fundusz hipoteczny w celu dostarczenia zrzeszonym bankom długoterminowych środków finansowych pod posiadane zabezpieczenia hipoteczne do wysokości 60% wartości hipotek. Źródła finansowania tego funduszu określi Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

7. Funduszami gwarancyjnym i hipotecznym administruje BGŻ SA. Szczegółowe zasady tworzenia tych funduszy oraz warunki korzystania z ich środków określi umowa zrzeszenia banków regionalnych z BGŻ SA.

8. Nie później niż po upływie roku od dnia wejścia w życie ustawy banki spółdzielcze, banki regionalne oraz BGŻ SA uzgodnią oraz zaczną stosować jednolitą nazwę i znak firmowy.

9. Banki spółdzielcze zrzeszone w bankach regionalnych, które dostosują swoje statuty i działalność do wymogów określonych przepisami niniejszej ustawy, przekazują w 1995 r. co najmniej 75% dochodu przed opodatkowaniem na zwiększenie funduszy zasobowych.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 40. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 359 oraz z 1993 r. Nr 6, poz. 29, Nr 28, poz. 127 i Nr 134, poz. 646) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Fundusze własne banków, o których mowa w ust. 1—3, stanowią:

- 1) w banku państwowym — fundusz statutowy, fundusz rezerwowy i fundusz zapasowy,
- 2) w banku w formie spółki akcyjnej — kapitał akcyjny oraz wszelkiego rodzaju fundusze zapasowe i rezerwowe, z zastrzeżeniem pkt 3,
- 3) w banku regionalnym zrzeszającym banki spółdzielcze na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 369) — kapitał akcyjny, kapitał zapasowy i kapitał rezerwowy, ustalone zgodnie z art. 23 ust. 3 i art. 30 ust. 6 tej ustawy,
- 4) w bankach spółdzielczych nie zrzeszonych i zrzeszonych obligatorycznie, o których mowa w art. 1 ust. 3 i art. 3 ustawy określonej w pkt 3 — fundusz udziałowy, fundusz zasobowy i fundusz rezerwowy,
- 5) inne fundusze zaliczone przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego do funduszy własnych.”

b) w ust 6 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) zaliczy określoną część dodatkowej kwoty odpowiedzialności członków, nie mniej niż 50%, o której mowa w art. 7 ust. 2 ustawy o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw, na poczet kapitału własnego banków spółdzielczych. Tryb i warunki zaliczenia określi Prezes Narodowego Banku Polskiego.”;

2) w art. 49:

a) dodaje się nowy pkt 2 w brzmieniu:

„2) z tytułu wkładów oszczędnościowych gromadzonych w banku krajowym i bankach regionalnych zrzeszających banki spółdzielcze, na podstawie przepisów ustawy o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw, oraz banków spółdzielczych powstałych po dniu 10 lutego 1989 r. zrzeszonych na warunkach określonych w tej ustawie,”

b) dotychczasowy pkt 2 oznacza się jako pkt 3;

3) art. 86⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 86⁷. Za czynności notarialne związane z przekształceniem banku państwowego, banku państwowo-spółdzielczego oraz utworzeniem banku regionalnego zrzeszającego banki spółdzielcze w trybie ustawy o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw biuro notarialne pobiera stałą opłatę notarialną określoną przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.”;

4) skreśla się art. 116¹.

Art. 41. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 360, z 1993 r. Nr 6, poz. 29 i z 1994 r. Nr 1, poz. 2) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 30 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Prezes Narodowego Banku Polskiego może zwolnić bank z obowiązku odprowadzania rezerwy obowiązkowej w okresie realizacji programu postępowania uzdrawiającego.”;

2) w art. 31 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ustala zasady, tryb odprowadzania i wykorzystywania rezerw obowiązkowych oraz określa rodzaje rachunków bankowych, których nie dotyczy obowiązków odprowadzania rezerw, a ponadto może określić wysokość zapasu gotówki, którego utrzymywanie w kasach bankowych będzie uważane za równoznaczne z odprowadzeniem na rachunek rezerw.”;

3) w art. 47 w ust. 4 w pkt 2 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 3 w brzmieniu:

„3) zlecić bankowi krajowemu i bankom regionalnym wykonywanie określonych czynności w zakresie nadzoru nad działalnością banków, o których mowa w ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 369).”

Art. 42. W ustawie z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 83, poz. 373, z 1992 r. Nr 91, poz. 455 i z 1994 r. Nr 51, poz. 201) po art. 2e dodaje się art. 2f w brzmieniu:

„Art. 2f. Przepisy art. 2 ust. 1—3, 6 i 9 oraz art. 2b i 2d niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio do Banku Gospodarki Żywnościowej.”

Art. 43. W ustawie z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 1994 r. Nr 1, poz. 2) w art. 3 w ust. 2 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) wykup obligacji banków regionalnych, o których mowa w ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 369), emitowanych celem restrukturyzacji należności kredytowych zrzeszonych w nich banków spółdzielczych.”

Rozdział 8

Przepisy końcowe

Art. 44. Minister Finansów, w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, przedstawia Sejmowi, w okresach półrocznych, sprawozdanie z realizacji ustawy.

Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 28, który wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*